

## **Dr inż. Jerzy Władysław Meier**

### **1905 – 1981**

Urodził się w 1905 we Lwowie. Zmarł w Ottawie 28 kwietnia 1981. Syn oficera cesarskiej armii austro-węgierskiej, który zginął podczas służby, był wychowywany samotnie przez matkę. Kadet cesarski w Wiedniu. Doktor inżynier mechaniki, wybitny polski i kanadyjski metalurg, specjalista metali kolorowych. Filister i członek-założyciel akademickiej korporacji „Scynthia”. Absolwent Politechniki Lwowskiej i Polskiego Uniwersytetu na Uchodźstwie (PUNO) w Londynie. Pracownik naukowo-badawczy Politechniki Lwowskiej. Po przedostaniu się do Francji, a następnie do Wielkiej Brytanii, był częścią stworzonej przez Rząd Polski na Uchodźstwie, Polskiej Grupy Technicznej. Następnie w Kanadzie pracownik Ministerstwa Bogactw Naturalnych (Department of Mines and Technical Surveys), gdzie pełnił przez długie lata funkcję Głównego Metalurga. Członek i działacz organizacji polonijnych w Kanadzie, przewodniczący ottawskiego Komitetu Obchodów Millennium Polski Chrześcijańskiej. W opinii współczesnych był prawym człowiekiem nauki i ofiarnym działaczem społecznym.

### **Wykształcenie**

Jako syn oficera cesarskiej armii austro-węgierskiej został przyjęty do Cesarskiej Szkoły Kadetów we Wiedniu. Po zakończeniu I wojny światowej powrócił z matką do Lwowa. W 1921 ukończył siedmio-klasową Szkołę Realną (późniejsze Gimnazjum Matematyczno-Przyrodnicze) i w tym samym roku wstąpił na Politechnikę Lwowską. W 1928 ukończył Wydział Mechaniczny Politechniki Lwowskiej i uzyskał dyplom inżyniera mechanika. W 1967 Wydział Techniczny Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie (PUNO) nadał mu tytuł doktora nauk technicznych w zakresie metalurgii.

### **Okres międzywojenny**

Podczas studiów włączył się w działalność społeczną i polityczną w polskim ruchu narodowym. Był jednym z założycieli Młodzieży Wszepolskiej na uczelniach we Lwowie. Podczas studiów był też współzałożycielem korporacji akademickiej „Scynthia” i członkiem Stronnictwa Narodowego. Podczas studiów działał w Bratniej Pomocy Studentów. Po ukończeniu studiów na Politechnice Lwowskiej pracował jako asystent a potem adiunkt na Wydziale Mechanicznym. Następnie przeszedł do pracy w Mechanicznej Stacji Doświadczalnej, i z niej był oddelegowany do pracy w walcowni blach w Dziedzicach (rok zał. 1896), jednym z najstarszych zakładów metalowych ówczesnej Polski. Pracował tam jako inspektor produkcji blach dla potrzeb uzbrojenia armii polskiej.

### **II wojna światowa**

Wziął udział w walkach podczas kampanii wrześniowej. Pod koniec września uniknął niewoli i przedostał się do Francji, gdzie rozpoczął pracę jako inżynier metalurg. Następnie po upadku

Francji uszedł do Anglii, gdzie został członkiem Polskiej Grupy Technicznej skupiającej wysokiej klasy polskich specjalistów.

### **Po wojnie w Kanadzie**

Po zawarciu układu między Polska i Kanadą został tam skierowany jako członek grupy polskich specjalistów dla wsparcia wysiłku kanadyjskiego przemysłu wojennego. Został przyjęty do pracy w Ministerstwie Bogactw Naturalnych (Department of Mines and Technical Surveys) w Ottawie, w sekcji badań metalurgicznych (Physical Metallurgy Research Laboratories). Pracował nad stopami metali nieżelaznych i kolorowych. Dzięki swoim zdolnościom i wielkiej pracy został wkrótce Głównym Metalurgiem (Principal Metallurgist). Brał udział w wielu międzynarodowych i kanadyjskich konferencjach naukowych oraz światowych kongresach metalurgicznych. W 1963 był głównym mówcą, który prezentował specjalne wystąpienie w imieniu American Foundrymen's Society na International Foundrymen Congress w Warszawie. Otrzymał wiele nagród (w tym amerykańskich) za swoje osiągnięcia w dziedzinie metalurgii metali kolorowych i produkcji stopów metali. Był członkiem i liderem grup badawczych pracującym nad międzynarodowymi normami w ramach International Standard Organization (ISO). Był przewodniczącym dwóch międzynarodowych zespołów w ramach tej organizacji. Był członkiem American Foundrymen's Society, Canadian Institute of Mining and Metallurgy, American Institute of Mining and Metallurgical Engineers, i innych organizacji naukowo-technicznych. Specjalizował się w tzw. fizycznej metalurgii, a w szczególności w dziedzinie metali nieżelaznych i w ich stopach.

Po przybyciu na emigrację został członkiem Polskiego Towarzystwa Naukowego na Uchodźstwie (Polish Society of Arts and Sciences, London, England) i Polskiego Instytutu Naukowego w Nowym Jorku (jego oddziału montrealskiego, a potem ottawskiego). Był też członkiem założycielem Stowarzyszenia Techników i Inżynierów Polskich w Kanadzie (STP) w 1941, i członkiem pierwszego Zarządu tego Stowarzyszenia w składzie: Jerzy Korwin Gosiewski, Mieczysław Kurman i Jerzy Władysław Meier. Włączył się do organizacji obchodów Millenium i został wybrany przewodniczącym Komitetu Obchodów Millenium Polski Chrześcijańskiej w Ottawie. Brał też udział w działalności Klubu Polsko-Kanadyjskiego i Skarbu Narodowego w Ottawie. Działał również w Kongresie Polonii Kanadyjskiej (był trzykrotnie prezesem Okręgu Ottawskiego KPK w latach 1967-1980).

Dr inż. Jerzy W. Meier należał do pierwszej grupy imigrantów, którym została przyznana nowa wersja obywatelstwa kanadyjskiego, wprowadzona przez Canadian Citizenship jako oddzielne obywatelstwo w 1946. Wcześniej obywatelstwo kanadyjskie istniało wyłącznie dla poddanych korony brytyjskiej (tzw. British subjects). Fotografia pochodzi ze zbiorów parlamentu federalnego Kanady.



Pierwsza oficjalna ceremonia przyznania obywatelstwa kanadyjskiego emigrantom, 3 stycznia 1947, w gmachu Kanadyjskiego Sądu Najwyższego (Supreme Court of Canada). W pierwszym rzędzie od lewej: p. Naif Hanna Azar z Palestyny, **p. Jerzy Władysław Meier z Polski**, p. Louis Edmon Brodbeck ze Szwajcarii, p. Joachim Heinrich Hellman z Niemiec, p. Jack Hrushkowsky z Rosji, p. Anton Justinik z Jugosławii. W tylnym rzędzie od lewej: p. Zigur Larsen z Norwegii, Sierżant Maurice Labrosse z Kanady, p. Joseph Litwinchuk z Rumunii, p. Labrosse ze Szkocji, p. Nestor Rakowitza z Rumunii, p. Yosuf Karsh z Armenii i p. Helen Sawicka z Polski (fot. z wbesite Senatu Kanady).

### **Odnaczenia, nagrody i wyróżnienia**

Nie jest znana pełna lista odznaczeń i nagród przyznanych Jerzemu Władysławowi Meierowi. Znane wyróżnienia i nagrody można podzielić na dwie grupy: za działalność techniczną i naukową, i za działalność polonijną:

- The John A. Penton Gold Medal, American Foundrymen's Society, 1963
- Honorowe członkostwo (Honorary Life Membership), American Foundrymen's Society, 1963 – z dedykacją w jęz. ang.: "for distinguished contributions to the fund of scientific knowledge in the field of non-ferrous metals, covering more than a quarter of a century of dedicated work in America and Europe"
- The Best Paper Awards podczas światowych Kongresów Hutniczych w 1965 i 1966
- 1967 Howard F. Taylor Award (ustanowiona za najlepszy artykuł prezentowany na dorocznych konferencjach American Foundrymen's Society)

- Złota Odznaka Honorowa Kongresu Polonii Kanadyjskiej

## **Publikacje**

Dr inż. Jerzy W. Meier był autorem ponad 73 technicznych artykułów naukowych i raportów (informacja z 1969 r.) oraz 3 kanadyjskich i amerykańskich patentów w dziedzinie metalurgii metali nieżelaznych i kolorowych oraz ich stopów (głównie stopów aluminium i magnezu).

Był założycielem i pierwszym redaktorem pisma STP w Kanadzie p.t. *Polish Engineering Review*.

## **Rodzina**

Jego wierną towarzyszką życia była artystka malarka Helena z Zagórskich. Nie są znane losy jego rodziny.

## **Bibliografia**

*Domino Deo Nostro*, Księga Pamiątkowa 25-lecie kościoła św. Jacka Odrowąza w Ottawie, praca zbiorowa, Ottawa 1982

Andrzej Wołodkowicz, *Polish Contribution to Arts and Sciences in Canada*, Montreal 1969

Fotografia z grupą pierwszych emigrantów, którym przyznano obywatelstwo kanadyjskie w Kanadyjskim Sądzie Najwyższym 3 stycznia 1947 -

<https://sencanada.ca/en/about/brochure/parliamentary-treasures/canadian-society-e>

/AMJ/

© 2017 Oskar Halecki Institute in Canada